

Καλή Δοξιάδη

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΝΟ

Η κληρονομιά

ΜΕΤΟΙΧΜΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

*Τελικά
σε ξαφνιάζει η Κέρκυρα
όποια και να 'ναι.*

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΧΥΤΗΡΗΣ

Η επιστροφή – Προ των πυλών

ΑΠΟ ΑΠΟΣΤΑΣΗ, ΚΑΘΩΣ ΠΛΗΣΙΑΖΑ ΜΕ ΤΟ ΤΑΞΙ, κοίταζα την πλαγιά με τον ελαιώνα που κατέληγε στο σπίτι, και έμοιαζε να μην έχει αλλάξει καθόλου. Φτάνοντας, η ψευδαίσθηση διαλύθηκε. Ο ιδιωτικός δρόμος σχεδόν δεν ξεχώριζε απ' τον λόγγο και σίγουρα δεν ήταν βατός. Τον θυμόμουν περιποιημένο καλντερίμι και είχα δυσκολευτεί να το πιστέψω όταν ο οδηγός μου είπε ότι δεν υπάρχει πρόσβαση προς το σπίτι και θα με άφηνε στον δημόσιο δρόμο. Θα γύριζε να με πάρει σε δύο ώρες. Το πορτόνι στην είσοδο του κτήματος έχασκε σκουριασμένο. Περίμενα να φύγει το ταξί και μετά πλησίασα. Στάθηκα στο κατώφλι αυτής της περασμένης ζωής, πιστεύοντας ακόμη ότι εξαρτιόταν από μένα να προχωρήσω ή να φύγω.

Οι θεόρατες ελιές που ζούσαν στις αναμνήσεις μου ήσαν περήφανες και περιποιημένες, οι γκριζοί κορμοί τους, στριφτοί και διάτρητοι, τεντώνονταν προς τα επάνω σχηματίζοντας πυκνούς ασημένιους θόλους. Η συνεχής μικροκίνη-

ση δημιουργούσε σπίθες λάμψης κι ένα υπόκωφο θρόισμα. Αυτή την εποχή του χρόνου το χώμα από κάτω τους θα ήταν γυμνό και πατημένο, έτοιμο να δεχτεί εξ ουρανού τον ώριμο καρπό. Σε κενά κάθε τόσο θα φάνταζαν τούφες από χλωροπράσινα βράχλα.

Τώρα όμως το οικείο είχε στραπατσαριστεί από την εγκατάλειψη. Έβλεπα ανάπηρα δέντρα, ακρωτηριασμένα τυχαία από τη φύση και τον καιρό, με σπασμένα μέλη, άλλα να κρέμονται ξερά κι άλλα να μπερδεύονται στα πόδια μου – μικρή τα μάζευα σε δεμάτια για προσάναμμα, τίποτα δεν πήγαινε χαμένο. Τώρα χώμα δεν φαινόταν. Τα χλωρά βράχλα αγωνίζονταν να υψωθούν ανάμεσα σε γενιές από ξεραμένα. Τα πουρνάρια, μπλεγμένα με βάτα, και τα αρκουδόβατα σχημάτιζαν αγκαθωτά τείχη. Εδώ κι εκεί σκίνα, μυρτιές και σπάρτα, όλα αφύσικα ψηλά, μάταια αναζητώντας τον ήλιο, με τους κορμούς απογυμνωμένους και ελάχιστη βλάστηση στην κορυφή. Το καλντερίμι, στο σκοτάδι της σκιάς, το είχε σκεπάσει ο όμηρος (έτσι λέγαμε τα βρύα) και τα ξερά λιόφυλλα, κρύβοντας την αρμονία της σύνθεσης του κοβολάδου. Ο ασημένιος θόλος ήταν κρυμμένος από μια πυκνή κουρτίνα ξεραμένα κλαδιά.

Κρύωνα. Οι σταγόνες της βροχής κρύες και διαπεραστικές. (Μήπως είχα γίνει κι εγώ σαν εκείνους τους ξένους που παρατηρούσαν έκπληκτοι ότι έκανε και στην Ελλάδα κρύο;) Ο ήχος αυτοκινήτου που άλλαζε ταχύτητα από τον δρόμο

πίσω μου με ώθησε βιαστικά προς το σπίτι. Δεν ήθελα μάρτυρες στην αναποφασιστικότητά μου. Πέρασα την πρώτη στροφή βιαστικά, γλιστρώντας άγαρμπα στη γλίτσα, και βρέθηκα ανάσκελα, ευτυχώς αόρατη απ' τον δρόμο. Η αναξιοπρεπής κατάληξη ήταν χαρακτηριστική της παλιάς Ανθής. Έτσι, έστω και μόνο για να αποδείξω στον εαυτό μου ότι τα πράγματα έχουν αλλάξει, σηκώθηκα και άρχισα να περπατώ με μελετημένη άνεση την ανηφόρα, παραμερίζοντας ξερόκλαδα και αγκάθια.

Κάθε στροφή επιβεβαίωνε τη θλιβερή κατάσταση του ελαιώνα, κι όμως έβλεπα ψηλά κλαδιά πολύ υγιή, φορτωμένα ακόμη με καρπό. Ανάμεσα στα ξερά και σάπια φύλλα στο χώμα ήσαν πεσμένες ελιές, πολλές σταφιδιασμένες, άλλες σε αποσύνθεση, αλλά αρκετές από πρόσφατη πτώση, παχουλές και ιόχρωμες με την τυπική άσπρη νέφωση. Περπατούσα τόσο προσεκτικά, υποτίθεται, για να αποφύγω άλλη κουτρουβάλα, αλλά πραγματικά υπάκουα στη συνήθεια που μου απαγόρευε να πατήσω τον ζουμερό καρπό. Τι κρίμα, σκεφτόμουν, ο Daddy θα στενοχωριόταν, εκείνος που άφησε τα δέντρα αυτά στη φύλαξή μου. Τι σπατάλη και τι ντροπή!

Ανάμεσα απ' τα σκουριασμένα κάγκελα της εσωτερικής καγκελόπορτας έβλεπα να υψώνεται ένα πυκνό πλέγμα από βάτα, πουρνάρια και αγκαθωτό σμίλακα, αδιαπέραστο ακόμα και οπτικά. Με είχαν προειδοποιήσει

ότι το σπίτι δεν ήταν προσπελάσιμο. Εγώ όμως θυμόμουν τις άπειρες πετυχημένες αναμετρήσεις μου με την άγρια φύση και με ένα μικρό κλαδευτήρι πίστευα ότι δεν θα έχω πρόβλημα.

Τίποτα όμως απ' όσα θυμόμουν δεν μπορούσε να συγκριθεί με το χλωρό τείχος που ορθωνόταν μπροστά μου. Η πρώτη μου σύγκριση ήταν με τον πύργο της Ωραίας Κοιμωμένης. Πίσω απ' τον πέτρινο τοίχο τον εστεμμένο με δόντια από σπασμένα μπουκάλια ένας δεύτερος τοίχος, ζωντανός και πολύ πιο ψηλός, έφραζε την πρόσβαση. Τέτοια εποχή τα αγκαθωτά αρπάγια του βάτου ήταν γυμνά και κοκκινωπά, με μια κίνηση σαν τρέμουλο στον υγρό αέρα.

Είχα το κλειδί μου το είχε παραδώσει ο δικηγόρος. Δεν είχε βέβαια νόημα, αλλά επέμεινα να ξεκλειδώσω με μεγάλη προσπάθεια και αρκετό λάδι, που είχα σκεφτεί να φέρω, τη σκουριασμένη κλειδαριά. Ήταν η τελετή αποδοχής ιδιοκτησίας. Έσπρωξα το πορτόφυλλο, που υποχώρησε μερικά εκατοστά μόνο πριν φρακάρει.

Ήξερα ότι δεν θα επιχειρούσα να μπω. Δεν υπήρχε περίπτωση να μπορέσω να φτάσω πέρα από δυο τρία μέτρα. Σκέφτηκα να το επιχειρήσω, έτσι ίσα ίσα για να πω ότι πάτησα μέσα. Θα μπορούσα, βέβαια, να σκαρφαλώσω προσεκτικά στις σκουριασμένες λόγχες της καγκελόπορτας. (Φορούσα τη συνηθισμένη μου στολή, μπλουτζίν και μπότες.) Στο κάτω κάτω, αφού είχα φτάσει μέχρι εδώ, καλό θα ήταν

να μπορώ να πω ότι πάτησα τα προγονικά εδάφη, πριν τα εγκαταλείψω για πάντα. Θα ήταν όμως απλώς συμβολική η νίκη και δεν άξιζε τον κόπο.

Στάθηκα εκεί αρκετή ώρα προσπαθώντας να διακρίνω κάτι πέρα απ' το βασανισμένο φερφορζέ της καγκελόπορτας. Απεικόνιζε κυκλάμινα σε μεγέθυνση, που τα παραμόρφωνε τερατωδώς. Τα είχε να περιστρέφονται γύρω στα κάγκελα λες και ήταν περικοκλάδες και όχι χαμολούλουδα, με τα μυτερά μπουμπούκια και τους σφιχτούς έλικες των σπόρων, όλα εκτός κλίμακας, να δείχνουν τον ουρανό αντί για τη γη. Ο θυρεός, στην κορυφή, στεφανωμένος με ντελικάτα φύλλα, πλαισίωνε τα πλεγμένα γράμματα Άλφα και Γάμα και την ημερομηνία 1899. Ήταν τα αρχικά της γιαγιάς και του παππού μου, «Ανθίμη» και «Γεώργιος», και η ημερομηνία του γάμου τους. Το εξοχικό σπίτι ήταν γαμήλιο δώρο από τον προπάππο μου Μάρκο Βοριά, πατέρα της νύφης. Ο πατέρας μου είχε πει πολλές φορές το όνομα του περίφημου Γάλλου που είχε φιλοτεχνήσει το πορτόνι και τις υπόλοιπες σιδεριές στο εργαστήριό του έξω από το Νανσύ.

Δεν σημειώνουμε όλα εκείνα που μας διηγούνται οι γονείς μας, γιατί πιστεύουμε ότι θα είναι πάντα εκεί να τα επαναλάβουν αν χρειαστεί εκείνοι, οι εκπρόσωποι και χρονικογράφοι του παρελθόντος. Και όσο για τον δημιουργό του φερφορζέ, τον βρίσκω σε δυο λεπτά όποτε θέλω. Δεν μπορεί να υπήρχαν και πολλά εργαστήρια καλλιτεχνικής

σιδηρουργίας στην περιοχή του Νανσού πριν από ογδόντα χρόνια. Τα υπόλοιπα όμως, αυτά που δεν σημειώνουμε στο μυαλό μας, τα κλειδιά για τις εισόδους στα περασμένα; Αυτά πού τα ξαναβρίσκουμε; Είναι να σκάει κανείς όταν σκέφτεται ότι κάποτε μας είχαν προσφερθεί επανειλημμένα, σε ασημένιους δίσκους, πρόθυμα και χωρίς εμφανή χρέωση, και μετά χάθηκαν για πάντα.

Εβδομήντα έξι ετών είναι το σπίτι, όσο και ο πατέρας μου αν ζούσε. Ο δικηγόρος, νωρίτερα, είχε δείξει σχετική περιφρόνηση ως προς την εμπορική αξία του. Δεν ήθελε να νομίζω ότι πουλώντας το θα γίνω πλούσια. Μίλησε αρκετά απαξιωτικά: Μου εξήγησε ότι τώρα όλοι πουλάνε τα παλιά τους σπίτια και κτήματα και δεν υπάρχει μεγάλη ζήτηση. Βασικά, μόνον οι Εγγλέζοι ενδιαφέρονται, κι αυτοί θέλουν ή ακρογιαλιές ή «γνησιότητα», παλιά παραδοσιακά κορφιατικά αγροτικά σπίτια (κι αν μοιάζουν με τοςκάνικα, τόσο το καλύτερο), έστω και ερειπωμένα. Κανείς δεν ενδιαφέρεται για μια απομονωμένη βιλίτσα εβδομήντα έξι μόνο ετών, χρώματος ροζ μπομπόν και στιλ ψευτο-αρ νουβό, σκαρφαλωμένη στα βράχια πάνω από τη θάλασσα και τριγυρισμένη με άχρηστους ελαιώνες, χωρίς πρόσβαση σε ακρογιαλιά κατάλληλη για μπάνιο.

Σ' αυτό το νησί του Αλκίνοου και της Ναυσικάς, της Γοργόνας του ναού της Αρτέμιδος, του Πρόσπερο και του Καποδίστρια, των ελαιώνων και των κυπαρισσιών, των θαλασσινών σπηλιών με τα πιο γαλάζια νερά και των χρυσών αμμουδιών, οι περιζήτητες περιουσίες ήσαν ή καινούργια παραθαλάσσια μπανγκαλόου με όλες τις ανέσεις ή, αλλιώς, ερειπωμένα αρχοντικά με ατμόσφαιρα Λίμπρο ντ' Όρο.

Εγώ, βέβαια, πάντα το έβρισκα όμορφο το σπιτάκι αυτό και θα το είχα θεωρήσει άκρως επιθυμητό. Θύμωνα ως παιδί όταν άκουγα να κοροϊδεύουν τους τυφλούς πυργίσκους και τα κουφώματα με τις πλουμιστές κορνίζες από φαγωμένο γύψο – τα βοτανολογικά αυτά ανάγλυφα από παράταιρα φύλλα, άνθη και καρπούς, κισσό και βελανίδια, αμπελόφυλλα και κουκουνάρια, και βέβαια παντού κυκλάμινα, κορνιζάροντας πόρτες και παράθυρα.

Θυμήθηκα την παρομοίωση της θείας Ελένης: ένα ξεθωριασμένο ανάπηρο φλαμίνγκο περικυκλωμένο από πεύκα που του δίνουν σφαλιάρες.

Και θύμωνα όταν όλοι, ακόμα και ο Daddy, που το αγαπούσε όσο κι εγώ, το θεωρούσαν αρχιτεκτονικό χωρατό.

Μόνο από τη θάλασσα μπορούσες να το θαυμάσεις στις δόξες του, εκεί όπου έσμιγαν οι δύο πλαγιές και άρχιζε ο γκρεμός. Μόνο απ' τη θάλασσα (κι απ' το παρατηρητήριο του Κάιζερ) μπορούσε να το δει κανείς σωστά, περιτριγυρισμένο από πράσινο στο σχίσμα που σχημάτιζαν τα βράχια

που έπεφταν απότομα προς τη θάλασσα. Στην άκρη των βράχων ήταν η «Ντούρη», το περίπτερο αναψυχής, σαν κολονάτη τούρτα, χτισμένο πάνω στα ερείπια του μεσαιωνικού πύργου.

Από εκεί όπου στεκόμουν, όμως, έξω απ' το πορτόνι του κήπου και τον τοίχο της αγκαθωτής βλάστησης, ήταν δύσκολο να φανταστεί κανείς ότι υπήρχε σπίτι, κρυμμένο καμιά διακοσαριά μέτρα μακριά, σε κατάσταση αναμονής.

Είκοσι επτά χρόνια μετά το τέλος του πρώτου βιβλίου *Το σπίτι στα βράχια*, η Ανθή φτάνει στην Κέρκυρα με σκοπό να πουλήσει το εγκαταλελειμμένο πια σπίτι. Τρεις μέρες γεμάτες συναντήσεις και αναμνήσεις καταλήγουν με τη συνειδητοποίηση ότι γύρισε εκεί που ανήκει.

Σε αυτό το βιβλίο η χρονιά που πρωτοστατεί είναι το 1976, η χρονιά που μαθαίνει πολλά, μέσα από νέες ιστορίες για τον Γιάγκο, τη θεία Ελένη, τον πατέρα της, τον θείο Βίκτωρα, τη Λοξάντρα, και ανταμώνει νέα πρόσωπα από τα παλιά. Κυρίως όμως η χρονιά που συνειδητοποιεί πολλά για τον εαυτό της.

Το δεύτερο βιβλίο της τριλογίας
ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΟΝΟ.

ISBN: 978-618-03-3220-9

9 786180 332209

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 82220

metaixmio.gr